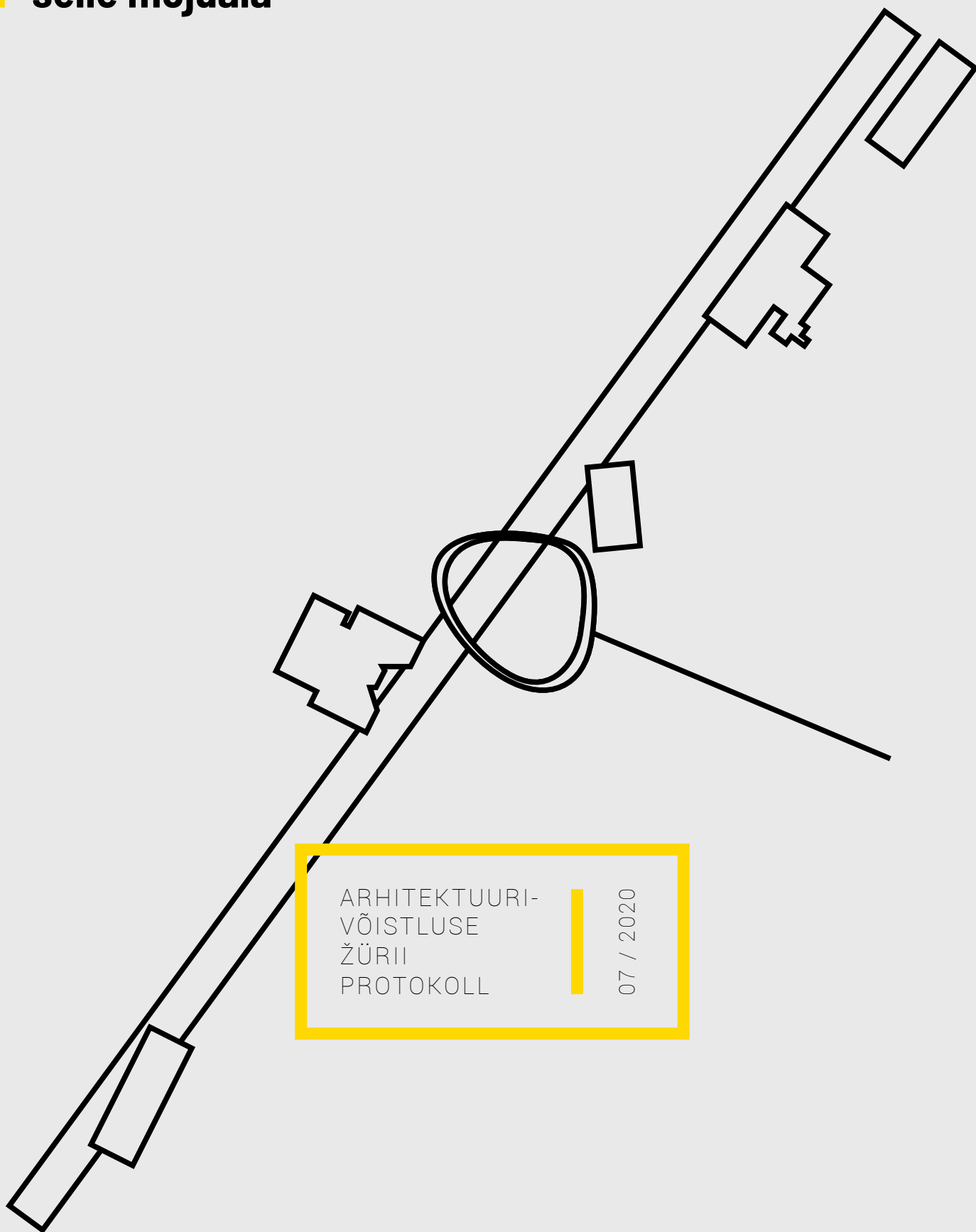
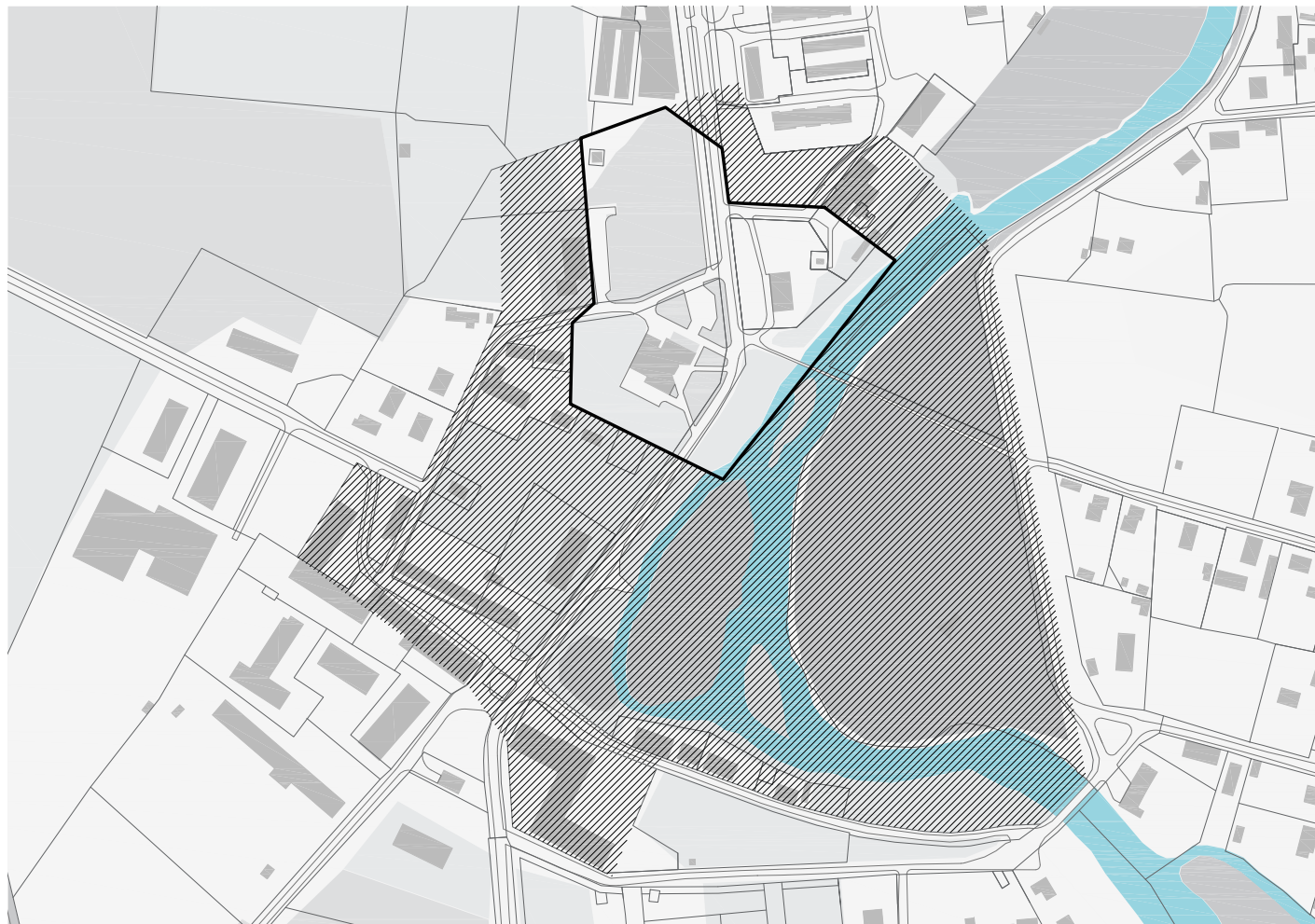

**Audru
keskväljaku
piirkond ja
selle mõjuala**

ARHITEKTUURI-
VÕISTLUSE
ŽÜRII
PROTOKOLL

07 / 2020

ASENDIPLAAN: VÕISTLUSALA JA KONTAKTALA

AUDRU ALEVIKU KESKUSALA ORTOFOTO KOOS VÕISTLUSALAGA (VALGE JOONEGA). ALLIKAS: MAA-AMET

Hanke nimetus:
Audru keskvaljaku
piirkonna ja selle mõjuala
arhitektuurivõistlus

RHR viitenumber: 222519

Menetluse liik:
Avatud ideekonkurss

Arhitektuurivõistluse aeg:
8.05.2020-1.07.2020

Korraldaja:
Pärnu Linnavalitsus

Kaaskorraldas:
Eesti Arhitektide Liit

**Žürii koosoleku koht
ja aeg:**
08.07 kell 11.00-16.00
Audru osavallakeskuse
saalis

**Võistlusel osalenud
ideekavandite arv:** 5

Žürii koosseis:

Esimees:
Priit Annus
*Pärnu Linnavalitsuse, Audru
osavallakeskuse juhataja*

Liikmed:
Henri Eessalu
*Pärnu Linnavalitsuse
planeerimisosakond,
linnaarhitekt*
Aet Ader
*Eesti Arhitektide Liit,
volitatud arhitekt, tase 7*
Kristel Ausing
Eesti Arhitektide Liit, arhitekt
Toomas Põld
*Eesti Maastikuarhitektide
Liit, volitatud
maastikuarhitekt, tase 7*

**Žürii protokollija
(hääleõiguseta):**

*Helin Vahter
Eesti Arhitektide Liit,
volitatud arhitekt, tase 7*

Arhitektuurivõistluse eesmärk ja põhilised nõuded:

Võistluse eesmärk on leida Audru aleviku keskosale parim arhitektuurne ideelahendus. Ümberehituse eesmärgiks on ruumi muutmine praegusest lahendusest inimsõbralikumaks ja mitmekesisemaks, tänapäevaseks, esinduslikuks ja ajaloolist pärandit rõhutavaks avalikuks ruumiks, mis pakub meeldivat ja turvalist olemist ning tegevusvõimalusi igas vanuses inimesele igal aastaajal. Võistlusala projektiehitatakse ja ehitatakse esimeses etapis 10 000 m² suurune tuumikala, mille täpne asukoht selgub võidutöö põhjal.

Tegu on Hea Avalik Ruum programmi raames korraldatud võistlusega. Arhitektuurivõistluse korraldaja on Pärnu Linnavalitsus, võistlusülesande koostas arhitekt Helin Vahter. Võistlusülesanne oli kooskõlastatud Pärnu Linnavalitsuse ja Eesti Arhitektide Liiduga.

Hindamine:

Võistlus toimus 08.05 - 01.07.2020. Võistluse tähtajaks, 1. juuliks 2020 kell 16.00, esitati 6 ideekavandit, millest 5 vastas kvalifitseerimistingimustele ning esitati žüriile sisuliseks hindamiseks.

Žürii otsus ideekonkursi võitja ja preemiade osas:

Žürii otsustas konsensuslikult anda välja järgmised kohad:

- **Esimene koht / võitja** – *preemia suurus 7000 eurot* – **ideekavand „Kõide“**
- **Teine koht** – *preemia suurus 5000 eurot* – **ideekavand „Väli“**
- **Kolmas koht** – *preemia suurus 2000 eurot* – **ideekavand „Aeg ja ruum“**
- **Ergutuspreemia** – *preemia suurus 1000 eurot* – **ideekavand „Lõim“**

Žürii üldine kommentaar võistlusele:

Järgnevalt on lisatud žürii hinnangud ideekavanditele. Esitatud tööde arv osutus küll väikseks, kuid kavandid on koostatud professionaalselt. Žürii hindas ideekavandite arhitektuurset kvaliteeti, funktsionaalsust ja vastavust lähteülesandele, lahenduse terviklikkust ja keskkonda sobivust, otstarbekust ja realiseeritavust. Audru keskusala peamiseks väärtuseks on tema looduslik asend jõe kaldal ja jõesaartel ning hästi säilinud mõisakompleks, mille esile toomine ja ühendamine on oluliseks lähtekohaks keskvaljaku lahendamisel. 1. ja 2. koha töö on mõlemal nii positiivseid kui ka negatiivseid pooli.

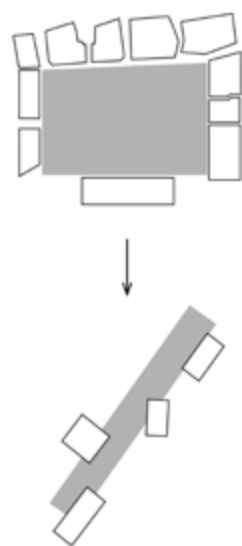

AUTORID:

Anne Vingisar, Annika Valkna, Üllar Ambos ja Peep Moorast
 (Ambient Design OÜ ja AV disain OÜ)

Ideekavandi tugevused ja nõrkused:

- + Adekvaatne asukoha analüüs, mõistab asukohta, probleemipüstitust ja lähteülesannet. Analüüsib ja teeb ettepanekuid keskusalale ka suuremas plaanis.
- + Tugev ja hästi läbi mõeldud kontseptsioon. Töö eesmärgiks on avalikud hooned esile tuua ja teeb seda hästi. Ühtepidi lihtne – leitud on joon, mis kõige paremini ühendab hooned. Audru kontekstis peakski väljaku ülesanne olema avalike funktsioonide ühendamise.
- + Aktiivne ala vallamaja ees, mida on võimalik pikendada mõisa peahoone ja liita ka see olulisemate avalike hoonete teljele. Lisaväärtusena saab omavahel ühendada olemasolevad muuseumid (õuemuuseum telje lõpus). Muuseum ja kultuurikeskus saavad aktiveeritud ning peatäna mõiste läheb teise koha peale.
- + Lahendus üritab muuta kogu ala inimkessemaks, distantsid on väikesed, autoparklad hoonete taga.
- + Ovaalne promenaad tõuseb silla juures jõe kohale ja avab vaate jõeluhale, mida püütakse hoida võimalikult looduslikuna. Seejuures on hästi arvestatud jõe üleujutamise.
- + Fookuspunkt ja kontsentratsioon on lineaarteljel. Mõisalik puukool ja maaelu praktiline viljapuuaed sobitub olemasolevale murualale, kuna millegi võistleva tekitamine oleks liiast.
- + Enamasti arvestab olemasolevate puudega. Lineaarväljaku vaatekoridoriga piirnevad puud säilitatakse ja seotakse väljakukujunduse osaks, vähendades sellega sillutamist vajavat pinda. Taimeliikide valik on mitmekesine, lisaväärtust loovad õuesõppeklassid ja floorat tutvustav õpifunktsioon.
- + Valgustuslahendusega aktsentpuude välja valgustamine aitab esile tuua mõisa odu-ust ja atmosfääri.
- Tuleks jälgida, et lineaarväljak tabab täpselt Audru skaalat. Edasises projekteerimises minna täpsemaks, et kuidas kohtub range joon reaalse asukohaga, lahendada detailid. Oluline oleks, et telg ei mõjuks üledimensioneeritult.
- Arutleti mõisa maastikupargi ja telje sobitumise üle. Vaateplatvormi ovaal annab küll teiselt poolt ümarat vormi tagasi.
- Ümar keskne vorm peaks samuti sobituma täpse asukohaga - puude ja pinnavormidega, ei tohiks jääda hiljem muljet formaalsest ringist.
- Lineaarväljaku lõpetus praegu pakutud noortekeskuse osas vajab edasist täpsustamist. Eraomandis olevasse vanasse tööstushoonesse noortekeskust ehitada ei ole valla sõnul tõenäoline, see jääb kultuurikeskuse hoonesse.
- Võrreldes teiste võistlustöödega ei tekita nii selget ligipääsu veeni, samas tagab see üleujutuste ja jää mineku puhul uue rajatava osa lihtsa ülalpidamise. Jõgi on pigem eemalt vaadeldav ja seda ka peamiselt ühes punktis. Täpsustada avalikke hooned ühendavalt teljelt tekkivaid vaateid jõe suunas (haljastuse piiramine).
- Tekkis küsimus ürituste asukoha suhtes, lava asukoht märkimata. Kõige suurem tuumikala on riigimaantee peal. Autotee laius on selles tsoonis vähendatud ühele autodereale, kuid riigitee laius peaks jääma samaks.
- Materjalikäsitus on ebaselge, täpsustamata on sõiduteekatend üle lineaarväljaku. Žürii hinnangul võivad visuaalidel näidatud betoonplaadid osutuda realselt teostamiseks liiga suureks.
- Bussipeatus Ringi tänaval jääb veidi kõrvale.
- Jäakelder jääb tegelikkuses lineaarväljaku peale, samas on jäakeldrile antud edaspidiseks kasutuseks funktsioon.

VÄLJAKU MORFOLOOGIA

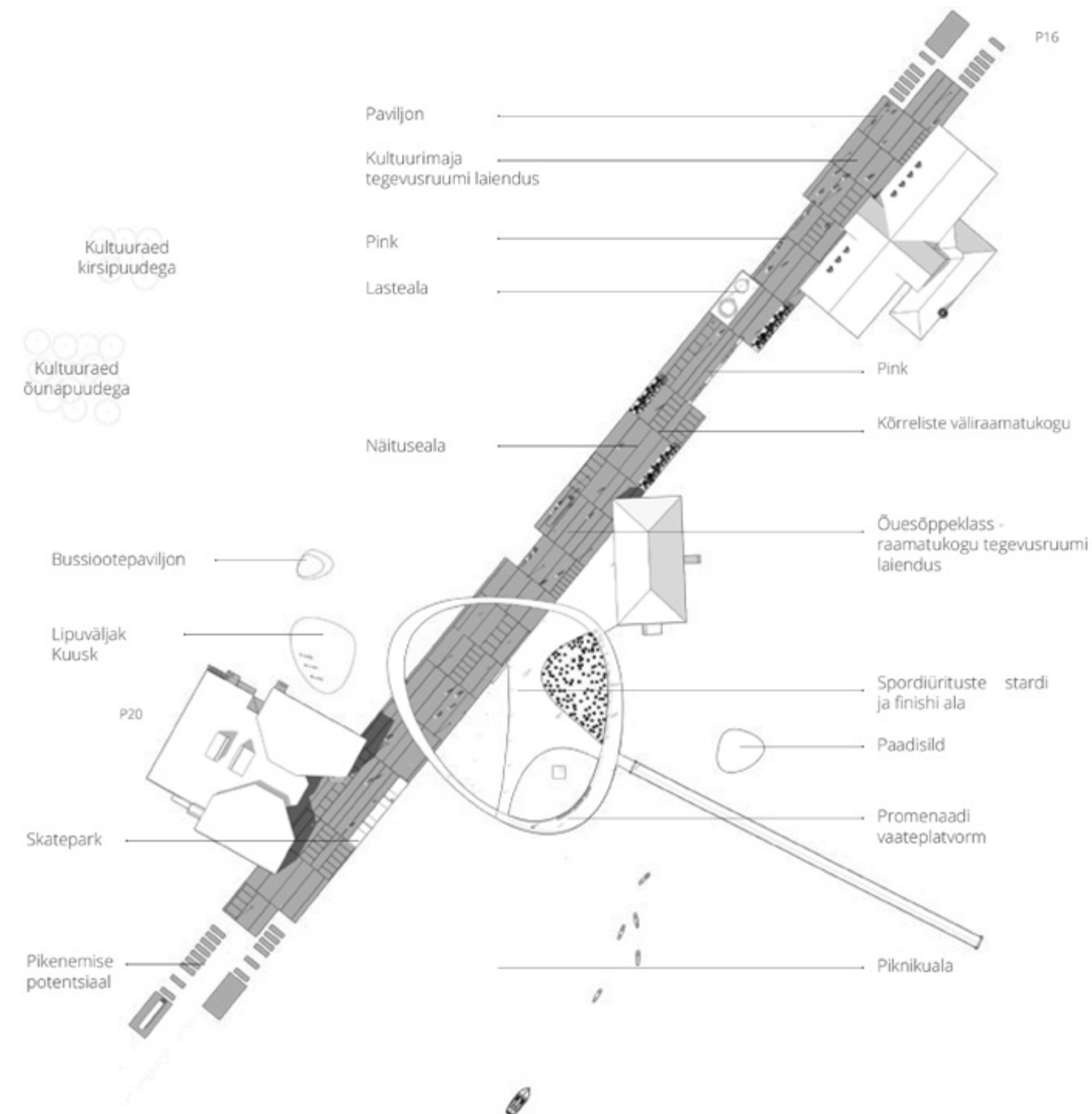
IDEESKEEM: LINEAARVÄLJAK

IDEESKEEM: JÕESAARED

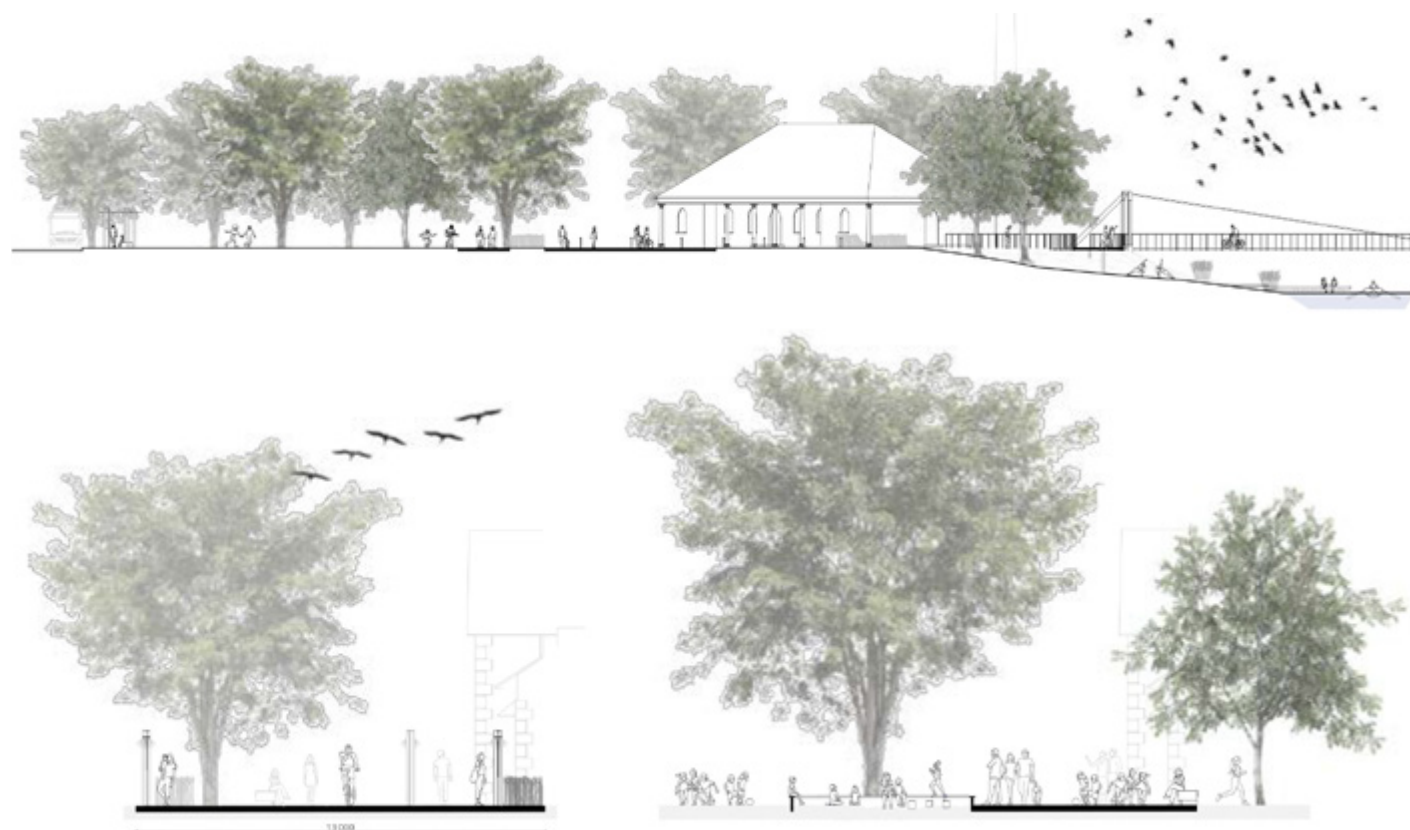

PLAANI FRAGMENT

Muinsuskaitse kommentaar (Terje Luure, MKA Pärnumaa nõunik, 17.07.2020):

"Töös on käsitletud Audru mõisa parki ja ajaloolist hoonestust siduvalt ümbritseva hoonestuse ja ajaloolistele hoonetele antud avaliku funktsiooniga. Töö tugevuseks on vähene sekkumine olemasolevasse keskkonda, samas on antud uus ruumiline kvaliteet, mis seob tugevaks tervikuks juba olemasoleva hoonestuse koos väljaku-junenud liikumisteedega lisades sinna täiendavad võimalused. Võistlustöös pakutud lahendus loob loogilised seosed ja elavdab kindlasti ajaloolise hoonestuse kasutust ning väärtustab keskkonda. Ajalooline mõisakompleks on tugevalt esile tõstetud, koos sellega on hästi tervikusse seotud ka uuem ja tagasihoidlikum vallamaja ja apteegi arhitektuur."

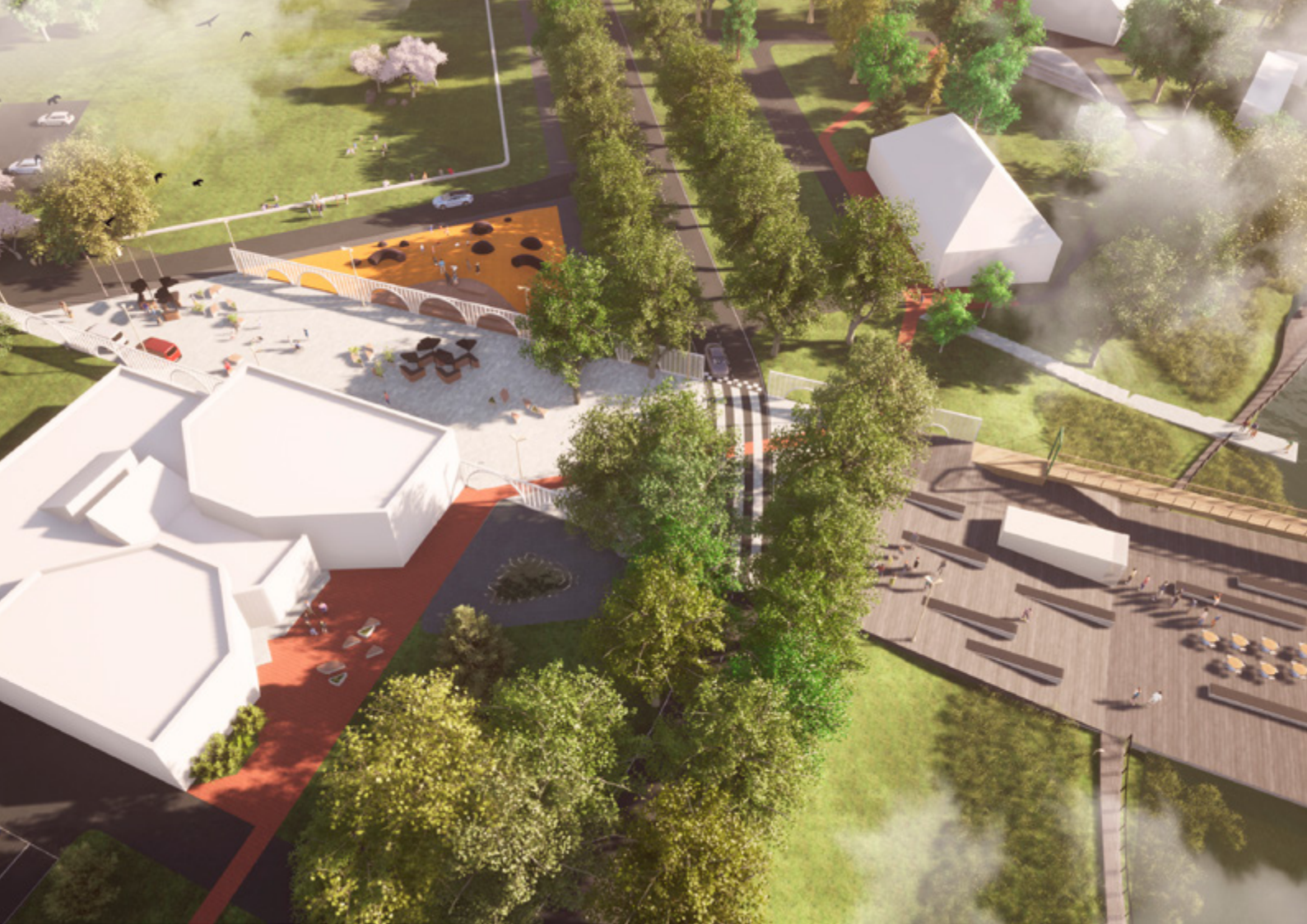
Edasine soovitus võidutööle:

- Peaks Audrut edasistes projekteerimis-etappides täpsemalt tunnetama, et lahen-dus ei oleks liiga pomposne.
- Sirge joon on kohati natuke ehk liiga jõuline. Kohendada hoonetega telge, kaaluda line-aarteljele suunamuutust, et jõuda mõisa ette. Hea oleks siduda teljega peahoone esine väljak ning lõpetuseks jõuda õuemuu-seumi ette.
- Anda teljele tugev ja konkreetne lõpetus ka kultuurikeskuse poolses otsas, hästi sobiks lõpetadagi näiteks kultuurikeskusega.
- Probleemne on Sauna tänava autoga juur-depääsu ära kaotamine, kuna lähim ligipääs kultuurikeskusele on erakinnistult. Autoga juurdepääs kultuurikeskuse juurde vajab läbi mõtlemist. Kohalik omavalitsus täpsus-tab juurdepääsuteede maaomandi küsi-must.
- Vaatesuunad avada väljakult jõeale. Kalda-rajad mõelda läbi, tekitada kogemuslik tee-kond, et jõgi avaneks huvitavalt. Kaaluda

lisada pontooni peal või kruvivaiadel jalg-radasid (juhul kui omavalitsus nende iga-aastase hooldamisega nõustub). Ühendus peahoone esisega võiks olla jõe ääres.

- Bussipeatuse asukoht on vaja üle vaadata.
- Vaja arendada riigimaanteega ristumise kohta. Riigitee laius peab jääma samaks (6.0-6.5m). Ühiskasutuses olev ala peaks olema tõstetud ning riigitee katematerjal peab olema vastupidav soolatamisele. Raskeliiklust päris ära keelata ei saa, küll aga saab liikumise nende jaoks ebamugavaks teha alternatiivsele lõigule suunamisega.
- Ideekavandi autorid peavad jõudma koostööle ametitega, et idee säiliks.
- Edasisel projekteerimisel arvestada tööga "Riigi teemaal paikneva Audru mõisa pargi alleeruumi dendroloogiline inventeerimine ja hoolduskava 2019-2028" ning allee tee serva ääristavate osaliselt pinnasesse mat-tunud ajalooliste graniidist pollarpostidega.

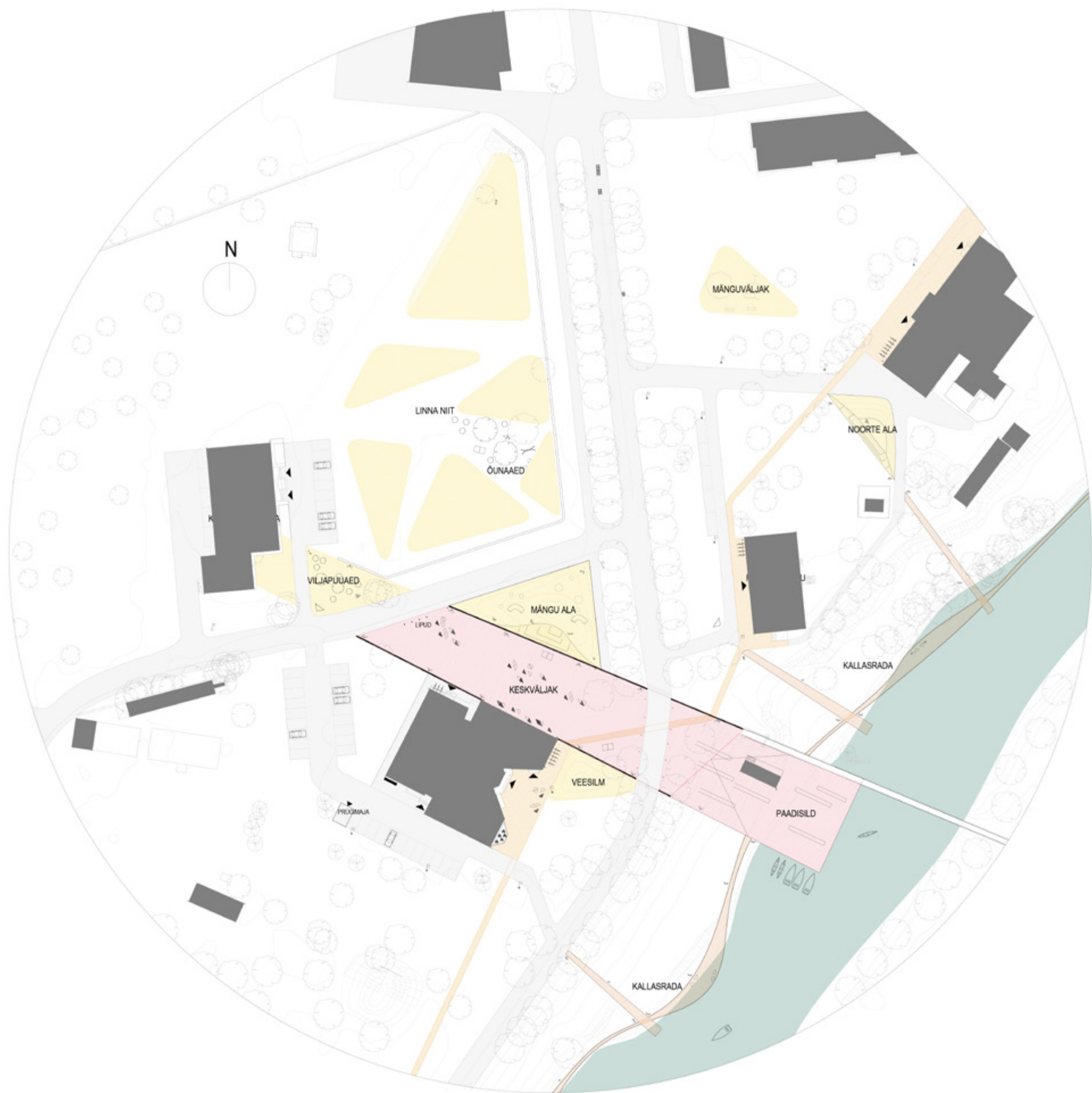

AUTORID:

Eve Komp, Eva-Liisa Lepik, Liina-Liis Pihu ja Lidia Zarudnaya
(Punktiir OÜ)

Ideekavandi tugevused ja nõrkused:

- + Üks võistluse kõige kompaktsemaid töid, mis oleks teostatav väiksemate vahenditega.
- + Linna analüüs on pädev, valitud üks konkreetne ala, millele keskenduda.
- + Sümpaatne jõele laskuv väljak moodustab telje, mis seob omavahel keskväljaku ja jõe.
- + Kasutab jõge kõige paremini. Efektsed kallasrajad vee ja kõrkja vahel looklevad jõega kaasa.
- + Loob maamärgi, konkreetse elemendi.
- + Väljak on küll vallamaja kõrval, kuid seotud ka peauksega.
- + Kohviku toomine jõe äärde on põhjendatud – suur terrass hakkaks siin tööle. Tekib tugev aktiivsuspunkt.
- Avalike hoonete sidumine üheks tervikuks ei ole õnnestunud.
- Küsitav on kogu tegevuse koondamine Pormeistri hoone ühele küljele, mis pole hoone peasissekäik ega peafassaad.
- Telje teine ots õunapuuaia juures eeldab, et ambulatooriumi kohal on avaliku funktsiooniga hoone (hetkel seisab hoone tühjalt), sest väljaku ühel küljel muutub see hoone väga oluliseks.
- Väljakut ääristavad metallvõrestikseinad on sobimatud, kuna visuaalseid piire on niigi palju (haljastus). Samuti ei ole hea lahendus ehitada need Pormeistri hoone külge. Laiemaid vaateid piiravad seinad tekitavad liiklusohutlikke olukordasid autotee ristumisel. Väljaku defineerimiseks saaks need asendada valgustite või mõne muu sõredama elemendiga nagu postid jms.
- Betoonserv muruala ääres on mõttena hea, kuid ei ole põhjendatud, miks sinna minna ja mida vaadata.
- Kaldapromenaad jääb vee tõusu korral vee alla. Lahendamata on toimivus muudel aastaaegadel.
- Öhtupäike ei pruugi kõrge haljastuse tõttu paista jõeäärsele terrassile (aastaringne kasutus).

„Aeg ja ruum“

AUTORID:

Häli-Ann Tooms ja Mari-Liis Männik
(Lootusprojekt OÜ)

Ideekavandi tugevused ja nõrkused:

- + Lai jõuline telg jõe äärde loob fookuse jõe suunas ning ühendab jõeäärse väljakuga. Telgede põhimõte toob välja ka muuseumi.
- + Positiivne on maastiku väärtuse tunnetamine, saar, jõeäärne vee kohal liikumine. Tekitatakse ringliiklust, millega ühendatakse ka mõisa peahoone esine saar.
- + Lihtne ja ilus väikevormide lahendus, mis on sobilik Audru väikesele keskusele.
- + Pruunikaskollane telliskivi sillutise materjal sobitub keskkonda.
- Väljakuga on põhifookus tekitatud Pormeistri hoone ühele küljele, mis läheb vastuollu Pormeistri loogikaga (hoone külg pole peafassaad ja peasissepääs). Peafassaad ja sissepääs vallamajja jääb liialt tähelepanuta ning vallamaja esine plats on lahendamata.
- Ringi tänav on autodele suletud, autod on toodud otse osavallakeskuse külje peale (ühiskasutatav ruum).
- Kitsad kõnniteeühendused (pikendused viljapuuaiast) ei ole piisavalt jõulised, et tuua avalikele hoonetele vajalikku tähelepanu. Ühendused oluliste hoonete vahel ei muutu paremaks.
- Tore ajalooline viljapuuaias motiiv muruallaga tegelemiseks, kuid park on praeguseks voolava loodusliku loogikaga, range ruudustik ei pruugi mõjuda asukohas loogiliselt.
- Väljak on viidud liiga viljapuuaias juurde. Viljapuuaias ise on pigem passiivne.
- Ilmakaarte suhtes on trepistik hommikupoolne, inimesed kasutaks aga pigem õhtuti. Jõe ühendav telg ei pruugi ilma tänaväärse puistesse sekkumiseta visuaalselt toimida.
- Promenaadi abil tekkiv ringliiklus eeldab, et mõisa peahoones peaks midagi toimuma. Kergliiklustee ühendus mõisa peahoonega on toodud otse üle väga suurte puude.
- Küsitav on kallasraja püsivus.

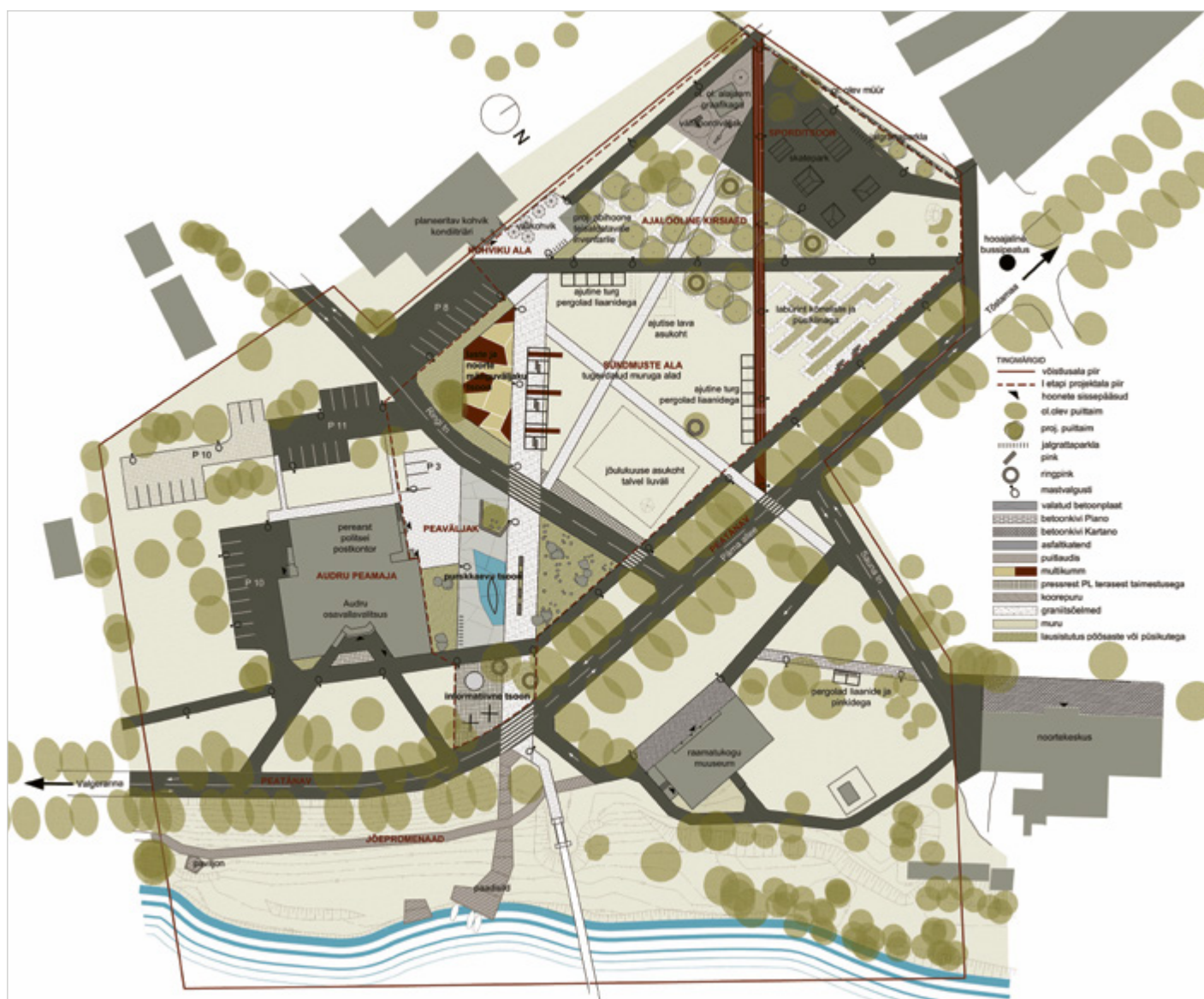

AUTORID:

Kersti Lootus, Mare Kõrgekuhi ja Piret Müüripeal
(Lootusprojekt OÜ ja Müüripeal OÜ)

Ideekavandi tugevused ja nõrkused:

- + Põhikontseptsioon on luua peatänav, Pärna allee on ka ajalooliselt olnud tugev telg.
- + Töö arvestab olemasolevate koridoridega ja pakub kõige vähem muudatusi. Ühendus on valitud tänase puistu järgi.
- + Keskväljakule on toodud palju tegevusi, kogu ala on tegevusi täis.
- + Keskväljak on ühendatud tänase spordihoonetega ning tekitab läbikäigu kivimüürist. Hea mõte on tuua noored keskuslale.
- + Ambulatooriumihoonesse on ette nähtud kohvik ja väliala.
- + Jõeäärse ala planeerimine on realistlik, arvestatud on ülejutusega ja kaldatee on rajatud õigele kõrgusmäärgile.
- + Parkla asukohad metallrestidel jätavad muruala mulje, kuid saab vajadusel kasutusele võtta.
- + Suhteliselt täpne töö, panustatud palju energiat väikevormide ja linnamööbli välja valimiseks.
- + Kohendamisel teostatav.
- Töö on keskendunud murualale, side jõega ja avalike hoonete vahel on teisejärguline.
- Palju erinevaid asju toimub murualal, peatänaval ei jätku piisavalt aktiivsusi. Pole põhjust peatänaval jalutada, istuda, olla. Ei ole suutnud peatänaval kontseptsiooni täiel määral realiseerida.
- Liiga mitu mõtet Audru skaalas: peatänav, peaväljak, midagi tuleb jõe äärde - ei teki ühte konkreetset kontsentreeritud ideed.
- Telg algab kohviku alast, lõpetus paadisillaga kuidagi hajub ära.
- Teede range joon ei lähe ootuse loogikaga kokku.
- Töö on liialt autokeskne ega tee olukorda lihtsamaks.
- Väga palju eriilmelisi detaile, mis omavahel ei sobitu kõige paremini kokku. Laevakujuline purskkaev on liiast, ei oma sidet Audrugaga.

„Õuna tee”

Ideekavandi tugevused ja nõrkused:

- + Head analüüsiskeemid, mis suunas miski asub ja millest võiks edasine lahendus kooruda, et luua sidusust teemadega.
- + Julge lahendus suvisele laululavale ja amfi-teatrile vaatega lavale.
- + Laudtee jõesaarel on küll praegu teisaldatav, kuid vaiadele(või muud moodi) tõstes märgiks laudtee saare ka ülejutuse ajal.
- + Huvitavad detailid on lillemuster asfaldis, õunapuudest hekk ja Audru roos.
- Ei ole piisavalt ühtne lahendus, mis vastaks lähteülesande põhiküsimustele. Lahendus ei suhestu kohaga ega sobitu mõisasüdame keskkonda.
- Õunatemaatilal on küll mingi sidusus ajalooa (ajalooline õunaaed), kuid siiski mõjub õuna kuju otsitud vormina ja jääb formaalseks. Õuna vormi on markeritud liiga jõuliselt.
- Töö on keskendunud muruväljaku alale. Side hoonetega on ära lõigatud - avalikku ala piirab parkimine või autotee hoonete ja avaliku ala vahel, mis töötab tööle vastu. Parkimist nii palju tegelikult puudu ei ole.
- Kirjeldatakse, et tuleks puhastada vaatekoridorid, kuid puud on plaanil alles, reaalselt vaatekoridori tekkimist ei ole näha. Töö ei tegele piisavalt avalike hoonete välja tõstmisega.
- Autoliiklust ja asfaldi on palju, jalakäijad peavad palju autoteed ületama. Isegi kui tegelikult Audrus palju autosid ei sõida, jääb lahendus keeruliseks. Hoonetevaheline sidusus on kergliiklejate jaoks puudulik.
- Muuseumi ees ei ole midagi tehtud, tegevus toimub seal, kus täna on kuurid.
- Raskesti teostatavad mõtted (amfiteater, raamatukogu kolimine).
- Tervet muruala käsitlev keskvaljak on üledimensioneeritud, liiga suur Audru jaoks.
- Funktsioone saaks paremini paigutada, suvekohviku ala jääb veidi pimedasse nurka.
- Väikevormide valik ei tekita ühtset tervikut.

Eesti Arhitektide Liit on 1921.a. asutatud arhitektide vabatahtlik ja sõltumatu loomingu-
line ühendus, kes tegutseb mittetulundusühinguna ja on riiklikult tunnustatud loomeliit.

Liidu tegevuse eesmärkideks on muuhulgas aidata kaasa kvaliteetse elukeskkonna loomisele, mille moodustavad säästvalt kasutatud looduskeskkond ning targalt ja kultuurikeskselt arendatud ehitatud keskkond. Sellele kaasaaitamiseks on liit koostanud arhitektuurivõistluste juhendi ja läbi aegade korraldanud arhitektuurivõistlusi, pakkudes seeläbi omapoolset kõrgetasemelist ekspertiisi. Läbimõeldud ja hästi korraldatud arhitektuurivõistlused tagavad hea elukeskkonna meile kõigile.

Eesti Arhitektide Liit nõustab ja korraldab umbes 30 arhitektuurivõistlust aastas.